

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

SCHOOL ADMINISTRATION BY SUFFICIENCY ECONOMIC PHILOSOPHY AND
TEACHER QUALITY OF WORK LIFE IN SECONDARY SCHOOL UNDER SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 8

ณัฐพร เอี่ยมหุ่ยน¹

NATTAPORN LAMRUN

นุชนรา รัตนศิริประภา²

NUCHNARA RATTANASIRAPRAPH

ประเสริฐ อินทร์รักษ์³

PRASERT INTARAK

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 36 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือหัวหน้าฝ่ายบริหารงานต่าง ๆ จำนวน 1 คน 3) ครูแกนนำสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 1 คน และ 4) ครูที่เป็นคณะทำงานสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 144 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณกับคุณภาพชีวิตการทำงานตามแนวคิดของวอลตัน (Walton) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านผลลัพธ์ / ภาพความสำเร็จ

2. คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิต

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านจังหวะชีวิต ด้านการเกี่ยวข้องกับสังคม ด้านความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านประชาธิปไตยในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านการบูรณาการด้านสังคม ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านการให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม

3. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง / คุณภาพชีวิตการทำงานของครู

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) the school administration by sufficiency economic philosophy in secondary school under secondary Educational Service Area Office 8, 2) the teacher quality of work life in secondary school under secondary Educational Service Area Office 8 and 3) the relationship between school administration by sufficiency economic sufficiency philosophy and teacher quality of work life in secondary school under secondary Educational Service Area Office 8. The samples of this research were 8 secondary schools under secondary Educational Service Area Office 8. The respondents were a school director or an acting school director a vice director, and teachers, with a total of 144 respondents. The research instrument was an opinionnaire about the school administration by sufficiency economic philosophy of Ministry of Education and the quality of work life based on Walton's concept. The statistics used were frequency, percentage, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The findings revealed as follows;

1. The school administration by sufficiency economic philosophy in secondary school under secondary Educational Service Area Office 8 as a whole was rated at a highest level. When considered in each aspect, they were rated at highest level and ordered from the highest to lowest arithmetic mean as follows: school administration, curriculum and instruction, personal development, student activity development, and outcome/goal achievement.

2. The teacher quality of work life in secondary school under secondary Educational Service Area Office 8, as a whole was rated at a highest level. When considered in each aspect, they were rated at a highest level and ordered from the highest to lowest arithmetic mean as follows: the total life space, social relevance, growth and security, constitutionalism, safe and healthy environment, social integration, development of human capacities, and adequate and fair compensation.

3. There was a moderate relationship between school administration by sufficiency economic philosophy and teacher quality of work life in secondary school under secondary Educational Service Area Office 8 at .01 significant level.

KEYWORDS : School Administration By Sufficiency Economic Philosophy /
Teacher Quality Of Work Life.

บทนำ

จากสภาพทางเศรษฐกิจของสังคมไทยที่ผ่านมา นับตั้งแต่ประเทศไทยได้ประสบกับวิกฤติส่งผลต่อประชาชนเกือบทุกระดับของสังคม ทำให้เกิดความผันผวนในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดความลำบากในการดำเนินชีวิต แนวคิดในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของชาติแนวทางหนึ่ง คือ การใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช ที่ได้ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตให้แก่ชาวไทย ซึ่งเชื่อว่าหากนำปรัชญาดังกล่าวมาปฏิบัติ ก็จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชาติให้รอดพ้นจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจได้ ด้วยเหตุผลหลักดังกล่าวจึงนำมาสู่การพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) ซึ่งหมายถึงการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท ซึ่งขณะนี้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ครอบคลุมระยะเวลาระหว่างปี 2555-2559 ได้สิ้นสุดลง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (สศช.) จึงได้จัดทำร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560-2564 โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนา ฉบับที่ 9-11 เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคงเกิดภูมิคุ้มกันและมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 จึงได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาวตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579)” ได้กำหนดวิสัยทัศน์ ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หรือคติพจน์ประจำชาติ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองต่อการบรรลุ ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ ในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูง เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทย สังคมมีความมั่นคงเสมอภาคและเป็นธรรม ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาในทุกระดับชั้น เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประพฤติปฏิบัติ และบูรณาการด้านการเรียน การสอน ตลอดจนการนำมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวัน ทำให้ตระหนักในความสำคัญภายในตนเอง และผู้อื่นอย่างยั่งยืนทางคณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการศึกษา ได้กำหนดนโยบายให้หน่วยงานสถานศึกษาต่าง ๆ มีการขยายผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ และแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายขยายผลสถานศึกษาแบบอย่าง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) โดยเริ่มพัฒนาขยายผลในปี 2554 เป็นต้นมา สถานศึกษา มีภารกิจหลักในการให้การศึกษาแก่เยาวชน การที่สถานศึกษาจะกระทำการกิจหลักได้ดีมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้แก่ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ที่มีคุณภาพในปริมาณที่เหมาะสมกับภาระงานบุคลากร จึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการบริหาร การศึกษาจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามความในมาตรา 52 กำหนดให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ และมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยกำกับและประสานงานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากร

ทางการศึกษาให้มีความพร้อมและให้มีการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โดยการตรวจสอบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครูอยู่ในระดับใด ถ้าคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับดีควรมีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น แต่ถ้าหากว่าอยู่ในระดับต่ำก็ควรพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจึงควรบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะหากหน่วยงานใดยึดหลักการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว ก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรนั้นมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้นด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความสำคัญของงานวิจัยที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อทราบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
2. เพื่อทราบคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงร่างวิจัย เป็นการจัดเตรียมโครงการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยการศึกษาเอกสาร ตำรา บทความต่าง ๆ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำโครงร่างงานวิจัยเสนอต่อภาควิชาเพื่อนำเสนอบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัยเป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือ ทดสอบและปรับปรุงเครื่องมือดำเนินการจัดเก็บข้อมูลจากตัวอย่างที่กำหนดแล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา

ตรวจสอบความถูกต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดทำรายงานการวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงกลุ่มประชากรในการศึกษาวิเคราะห์และเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 รวมทั้งสิ้น 38 แห่ง ซึ่งประกอบด้วยสถานศึกษาในจังหวัดราชบุรี 15 แห่ง และจังหวัดกาญจนบุรี 23 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการหาขนาดตัวอย่างตามตารางประมาณขนาด กลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) จากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จำนวนทั้งสิ้น 38 แห่ง เปิดตารางได้กลุ่มตัวอย่างสถานศึกษา จำนวน 36 แห่ง ผู้วิจัยได้เลือกตัวอย่างตามโอกาสทางสถิติโดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) จำแนกตามจังหวัด

ผู้ให้ข้อมูล

สำหรับผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาราชการแทนผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน 2) รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าฝ่ายบริหารงานต่างๆ จำนวน 1 คน 3) ครูแกนนำสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 1 คน และ 4) ครูที่เป็นคณะทำงานสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 144 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือตัวแปรที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์สถานศึกษาพอเพียงมูลนิธิยุวสถิรคุณ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานและศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2554) ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 4) ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา 5) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

2. ตัวแปรตาม คือตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ตามแนวคิดของ วอลตัน (Walton, 1974:12) ประกอบด้วย 1) ด้านการให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม 2) ด้านสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ 3) ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล 4) ด้านความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน 5) ด้านการบูรณาการด้านสังคม 6) ด้านประชาธิปไตยในการทำงาน 7) ด้านจังหวะชีวิต 8) ด้านการเกี่ยวข้องกับสังคม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ของกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์สถานศึกษาพอเพียงมูลนิธิยุวสถิรคุณ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ตามแนวคิดวอลตัน (Walton)

สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

(Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert's five-point rating scale)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาค้นคว้าทฤษฎี วรรณกรรม เอกสาร แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (questionnaire) ภายใต้การแนะนำและให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับ 1) การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 จาก กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และศูนย์สถานศึกษาพอเพียงมูลนิธิยุวสถิรคุณ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ได้ศึกษาตามแนวคิดของวอลตัน (Walton)

ขั้นที่ 2 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยพิจารณาค่า IOC มากกว่า 0.5 ขึ้นไป แล้วทำการประมวลสังเคราะห์ปรับปรุงและแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย พัฒนาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในลักษณะแบบสอบถาม (questionnaire) แบบประเมินค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ต (Likert)

ขั้นที่ 3 นำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเดียวกับกลุ่ม

ตัวอย่างเดียวกับการวิจัย แต่มีคุณสมบัติเหมือนกับ
กลุ่มตัวอย่างทุกประการ จำนวน 8 แห่ง

ขั้นที่ 4 ทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability)
ของเครื่องมือในการวิจัยด้วยวิธีการของครอนบาค
(Cronbach, 1987: 161) โดยพิจารณาจากค่า
สัมประสิทธิ์ (α -coefficient) ของแบบสอบถามที่ได้
กลับคืนมา ผลปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
ในการวิจัยของแบบสอบถาม มีค่าเท่ากับ .812

การรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างราบรื่น
และถูกต้องตามระเบียบทางราชการ ผู้วิจัยจึง
ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอออกหนังสือขอความ
อนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการ
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 8 ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง จำนวน 36 แห่ง เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลแต่
ละสถานศึกษา

2. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ส่งไปยังสถานศึกษา
ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งทางไปรษณีย์แบบ
ลงทะเบียน และบางแห่งส่งด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอให้
แต่ละสถานศึกษาส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย
ทางไปรษณีย์ และบางแห่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูล
ด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตาม
วัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้
สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ
ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าทางสถิติ คือ ความถี่
(Frequency: f) และร้อยละ (Percentage: %)

2. การวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษา
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพ
ชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ

มัชฌิม เลขคณิต (Arithmetic mean : $\bar{X}$) และ
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D.)
แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับ
เกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1997 : 204-208)

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment
correlation coefficient) (ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ, 2558:
240)

ผลการวิจัย

**ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของ
ผู้ตอบแบบสอบถาม**

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับ
คืนมาทั้งหมด 33 แห่ง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่
เป็นเพศชายมีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 52.27
รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ
47.73 สำหรับอายุ 51 ขึ้นไปจำนวนมากที่สุด จำนวน
63 คน คิดเป็นร้อยละ 47.73 รองลงมาอายุ 31 – 40
ปี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 25.75 ผู้ที่มีอายุ 41-
50 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 และน้อย
ที่สุดมีอายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ
9.85 ส่วนระดับการศึกษา พบว่าจบการศึกษาระดับ
ปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ
65.15 รองลงมาจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี
จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุด
มีผู้จบการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน
คิดเป็นร้อยละ 1.52 สำหรับตำแหน่งหน้าที่
ในสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้อำนวยการ
สถานศึกษาหรือรักษาราชการแทนผู้อำนวยการ
สถานศึกษา จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 25
รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือหัวหน้าฝ่าย
บริหารงานต่างๆ จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 25
และครูแกนนำสถานศึกษาพอเพียง จำนวน 33 คน
คิดเป็นร้อยละ 25 และครูที่เป็นคณะทำงาน
สถานศึกษาพอเพียง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ

25 ในขณะที่ประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม 16 ปี ขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 81 คน คิดเป็น ร้อยละ 61.36 ประสบการณ์ในการทำงานรองลงมาคือ 6-10 ปี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ประสบการณ์ในการทำงาน ไม่เกิน 5 ปี

จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 14.39 และลำดับน้อยที่สุดคือประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.58

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนและ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (X_2) ($\bar{X} = 4.89$, S.D. = 0.15) ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (X_4) ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.23) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (X_3) ($\bar{X} = 4.85$, S.D. = 0.21) ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ (X_5) ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.19) เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวม (Standard deviation : S.D.) พบว่ามีค่า

n = 33

ด้าน	การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (X_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
1	ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา (X_1)	4.90	0.15	มากที่สุด
2	ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (X_2)	4.89	0.15	มากที่สุด
3	ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (X_3)	4.85	0.21	มากที่สุด
4	ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (X_4)	4.86	0.23	มากที่สุด
5	ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ (X_5)	4.83	0.19	มากที่สุด
	รวมค่าเฉลี่ย	4.87	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 (X_{tot}) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$, S.D. = 0.15) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการบริหาร

จัดการสถานศึกษา (X_1) ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.15) เท่ากับ 0.15 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและคุณภาพชีวิตการทำงานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

n = 33

ด้าน	คุณภาพชีวิตการทำงานของครู (Y_{tot})	$\bar{X}$	S.D.	ค่าระดับ
1	ด้านการให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม (Y_1)	4.86	0.26	มากที่สุด
2	ด้านสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ (Y_2)	4.89	0.19	มากที่สุด
3	ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล (Y_3)	4.87	0.21	มากที่สุด
4	ด้านความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน (Y_4)	4.92	0.14	มากที่สุด
5	ด้านการบูรณาการด้านสังคม (Y_5)	4.88	0.21	มากที่สุด
6	ด้านประชาธิปไตยในการทำงาน (Y_6)	4.92	0.18	มากที่สุด
7	ด้านจังหวะชีวิต (Y_7)	4.93	0.19	มากที่สุด
8	ด้านการเกี่ยวข้องกับสังคม (Y_8)	4.93	0.21	มากที่สุด
	รวมค่าเฉลี่ย (Y_{tot})	4.90	0.12	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงาน
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 8 (Y_{tot}) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =
4.90, S.D. = 0.12) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่
ในระดับมากที่สุดทั้ง 8 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิต
จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านจังหวะชีวิต (Y_7) ($\bar{X}$ =
4.93 , S.D. = 0.19) ด้านการเกี่ยวข้องกับสังคม (Y_8)
($\bar{X}$ = 4.93 , S.D. = 0.21) ด้านความเจริญก้าวหน้าและ
ความมั่นคงในงาน(Y_4) ($\bar{X}$ = 4.92 , S.D. = 0.14) ด้าน
ประชาธิปไตยในการทำงาน (Y_6) ($\bar{X}$ = 4.92 ,S.D. =
0.18) ด้านสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริม
สุขภาพ (Y_2) ($\bar{X}$ = 4.89 , S.D. = 0.19) ด้านการ บูรณา
การ ด้านสังคม (Y_5) ($\bar{X}$ = 4.88 , S.D. = 0.21) ด้าน
การ

พัฒนาความสามารถของบุคคล (Y_3) ($\bar{X}$ = 4.87 ,
S.D. = 0.21) ด้านการให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสม
และ ยุติธรรม (Y_1) ($\bar{X}$ = 4.86 , S.D. = 0.26)
เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวม
(Standard deviation : S.D.) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.12
ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความ
คิดเห็นใกล้เคียงไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหาร
สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับ
คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

n = 33

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_6	Y_7	Y_8	Y_{tot}
X_1	.263**	.868**	.186*	.360**	.348**	.452**	.340**	.313**	.645**
X_2	.203*	.664**	.137	.290**	.342**	.304**	.275**	.227**	.504**
X_3	.177*	.496**	.197*	.228**	.242**	.206**	.341**	.363**	.470**
X_4	.152	.420**	-.025	.152	.288**	.321**	.322**	.224**	.384**
X_5	.170	.434**	-.004	.181*	.279**	.169	.141	.207*	.330**
X_{tot}	.236**	.693**	.112	.290**	.370**	.355**	.357**	.334**	.570**

**correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed). มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed). มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (X_{tot}) มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู (Y_{tot}) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 เป็นความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy}=.570$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

2. คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านจรรยาบรรณ ด้านการเกี่ยวข้องกับสังคม ด้านความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านประชาธิปไตยในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านการบูรณาการ ด้านสังคม ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านการให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจาก 1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 สนองนโยบายหน่วยงานบังคับบัญชาคือกระทรวงศึกษาธิการ และ 2) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงลงสู่สถานศึกษาเพราะเห็นความสำคัญและตระหนักในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จะสามารถใช้แก้ปัญหาและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา กล่าวคือที่ว่าสถานศึกษา สนองนโยบายหน่วยงานบังคับบัญชาคือกระทรวงศึกษาธิการ นั้น เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการกำหนดเป็นนโยบายให้สถานศึกษานำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้เกิดการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล นำไปสู่การดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้บังคับบัญชาของกระทรวงศึกษาธิการ จึงได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการสอดแทรกหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ ตามนโยบายเพื่อท้ายที่สุดแล้วจะเกิดกระบวนการปรับเปลี่ยนจนเป็นวิถีชีวิต และปลูกฝัง บ่มเพาะผู้เรียนให้มีจิตสำนึกและอุปนิสัย “พอเพียง” และสามารถดำรงตนและดำเนินชีวิตให้เจริญก้าวหน้าไปได้ ประการที่สองที่ว่าสถานศึกษาสมัครใจนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้นเป็นเพราะสถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชพระราชนิพนธ์ให้เป็นหลักคิดหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของปวงชนชาวไทย โดยมีแนวทางแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ดังนั้นสถานศึกษานำโดยผู้บริหาร

และคณะครู จึงน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตประจำวันตามบริบทของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรายงานวิจัยของ นันทกาญจน์ ชินประห์ชัย และ ศาลินา บุญเกื้อ (2558 : 136-153) ผู้ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่าผลการดำเนินการตามกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา จำแนกตามประเภทของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านกิจกรรมพัฒนาบุคลากร และด้านการสร้างเครือข่ายและขยายผล โดยภาพรวมพบว่า ศร.และ BP มีผลการดำเนินการตามกระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุดทุกขั้นตอน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กำธร ทาเวียง (2553 : 76-77) ผู้ศึกษาเรื่อง การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 โดยภาพรวมมีการขับเคลื่อนอยู่ที่ระดับมาก และสอดคล้องกับ ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ (2554 : 70-76) ผู้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าระดับของการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่าทั้งภาพรวมรายด้านและรายข้ออยู่ในระดับมาก

2. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 อยู่ในระดับมากที่สุด 8 ด้าน โดยเรียงจากค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านจังหวะชีวิต ด้านการเกี่ยวข้องกับสังคม ด้านความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านประชาธิปไตยในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านการบูรณาการด้านสังคม ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านการให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ซึ่งไม่ปฏิบัติตามสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความมุ่งมั่นพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน มีความสามารถ และภาคภูมิใจในความสามารถของตนเอง แบ่งเวลาได้อย่างเหมาะสมทั้งเรื่องส่วนตัว ครอบครัว และส่วนรวม ใช้เวลาเพื่อพัฒนาตนเองสำหรับการปฏิบัติงานและปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมและมีเวลาเพียงพอ ทำให้ครูสามารถปฏิบัติงานตามทักษะและความรู้ได้อย่างเต็มที่ อีกทั้งผู้บริหารให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ให้ความเสมอภาคแก่ทุกคนในการทำงาน รวมถึงการจัดสรรเงินค่าตอบแทนสวัสดิการจากการทำงานอย่างเหมาะสม จึงทำให้คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อำนวยพร สะอึ้งทอง (2556 : 169-171) ผู้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 พบว่าคุณภาพชีวิตของผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน เรียงลำดับค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ คุณภาพชีวิตด้านสังคม คุณภาพชีวิต ด้านความเป็นมนุษย์ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ส่วนคุณภาพชีวิตด้าน สภาพทั่วไปของชีวิต อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของลัดดาวลัย โภควินท์ และวิรัชดาวลัย สุวรรณณัฏ (2553 : 133 -142) ผู้ศึกษาเรื่อง เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จินดา กานต์ คงเดชาชาญ (2555 : 103-108) ผู้ศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาลในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครปฐม พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน

ของพนักงานครูเทศบาลในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครปฐม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r_{xy} = .570$) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นความสัมพันธ์แบบคล้อยตามกัน เมื่อพิจารณาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพบว่ามีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีความเข้าใจในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนสถานศึกษา มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม มีหน่วยการเรียนรู้รวมถึงแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ผู้บริหารมีความเห็นอกเห็นใจ รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน สามารถปฏิบัติงานตามทักษะและความรู้ที่มีได้อย่างเต็มที่ มีมาตรฐาน การให้ผลตอบแทนที่ยุติธรรมแก่ครู มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน มีมาตรการรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษา ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ทำให้ครูมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน อีกทั้งผู้บริหารจัดให้มีการจัดอบรมสัมมนาครู พร้อมทั้งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญโชติ เกตุแก้ว (2556 : 93-105) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรฝ่ายช่างองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทราวิณี กิจสนธิ์ (2556 :

98-109) ที่ศึกษาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงาน และ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการวิจัยระหว่างปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานพบว่าปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพจน์ ยืนยง (2556 : 77-97) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าข้าราชการครูมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ด้านความมีเหตุผล ด้านเงื่อนไขความรู้ ด้านมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณ ส่วนคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับได้แก่ ด้านสังคม ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านร่างกาย การปฏิบัติตามหลักปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($r = 0.703$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการประเมินผลและ

ปรับปรุงการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพราะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงานว่าเป็นไปในทิศทางใดและสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับแก้ไข

2. จากการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ด้านการให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม มีค่ามัธยเลขคณิตอยู่ลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูด้านการให้สิ่งตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม โดยผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความร่วมมือ ในการปฏิบัติตามเกณฑ์การให้เงินเดือนและเกณฑ์การขึ้นเงินเดือนที่ฝ่ายการศึกษาฯ จัดทำขึ้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแผนงาน/โครงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาโดยให้มีการประชุมอบรม สัมมนาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการประยุกต์ใช้

รายการอ้างอิง

กำธร ทาเวียง, “การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน และศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ (ม.ป.ป.).

คู่มือประเมินและเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ปี 2554 เป็นต้นไป ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เอกสารอัดสำเนา)

จินดา กานต์ คงเดชาชาญ, “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานครูเทศบาลในสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครนครปฐม” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2555)

ณัฐพร เอี่ยมหรุ่น, ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (วารสารจัดการธุรกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2556)

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ, วิจัยวิทยานิพนธ์ทางสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 2 (นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต จัดให้มีระบบนิเทศที่มีประสิทธิภาพและนำมาปฏิบัติอย่างจริงจัง ให้ความสำคัญในการสร้างบรรยากาศองค์การในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ครูและบุคลากรของสถานศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

2. ควรมีการศึกษาลักษณะของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต่อการบริหารสถานศึกษาในแต่ละงาน

3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

4. ควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

นันทกาญจน์ ชินประห์ชัย , ศาลินา บุญเกื้อ, “การศึกษาภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง” (รายงานวิจัย ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ , 2558)

บุญโชติ เกตุแก้ว , “คุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรฝ่ายช่าง
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์”(วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2556)

ภัทราวิณี กิจสนธิ์, พรรัตน์ แสงหาญ และอติพล เครือปอง, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณภาพชีวิตการทำงาน
และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน ในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดฉะเชิงเทรา.

(วารสารสังคมศาสตร์, 2556)

ระพีพรรณ คณาฤทธิ์ “การบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2554)

ลัดดาวัลย์ โภควินท์, วิรัชดาวัลย์ สุวรรณมณี “เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุนคณะ
วิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์” (รายงานฉบับสมบูรณ์เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของ
บุคลากรสายสนับสนุนคณะวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2553) อำนวยพร สะอึ้งทอง ,
คุณภาพชีวิตของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556)

Best, John W., Research in Education (New Jersey: Prentice-Hill Inc, 1997.

Crobach, Lee J., Essential of psychological Testing, 3th ed. New York: Herper & Row Publishers, 1987.

Walton, Richard E., “Improving the Quality of work Life, “Harvard Business Review 53,3,
May – June 1974.